

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Pauli Segneri E Societate Jesu Qvadragenta Sermones

Segneri, Paolo

Dilingae, 1693

Sermo X. Dominicâ secundâ Quadragesimæ. Ad Paradisi amorem excitandum inter fideles, non aliud ipsis pro debili nostra capacitate repræsentatur, quàm primus animæ beatæ ingressus in gloriam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52496)

dulgentiam absolutionis aeternae praesentis pena ambitione mereamur. Quid impedit, etiam sub vestis pretiosae tegmine, Cæciliæ, Melaniæ, Paulæ, Elisabethæ exemplo, setosum cingulum celare? cur nobilem etiam & militarem dexteram flagellum sanguine tinctum dedecet, quale Ludovici, Henrici, Caroli, Casimiri, Principes tam Illustres vibrarunt? Hoc meum est iudicium, Auditores; ita

ego sentio, nec quisquam vestrâ inhumanitatis me arguat, si vos ad vestrâmet odium videat adhortari; nullus enim vestrâ amor pio huic odio præstat, quod præ maiori malo minus eligit. Audite eximium Divi Gregorii dictum, & memori illud mente tene-
te, cum quo & perorabo: *Audenter dico, salutari hostia post mortem non indigebimus, si ante mortem Deo ipsi Hostia fuerimus.*

Dial. 1. 4. c. ult.

SERMO DECIMUS.

DOMINICA SECUNDA.

Domine bonum est nos hic esse. Matth. 17.

I.

Ad cælum! ad cælum! fideles devotissimi! ad cælum! ad cælum! estne aliquis vestrûm, qui ad tantam gloriam concupiscat ascendere? Ecquid nobis porro est cum isthac lachrimarum valle, ubi nil nisi singultus & gemitus, ærumnæ & miseriæ audiuntur? Locuples egenum, egenus locupletem, servus Dominum, Dominus servum criminatur, & nemo sorte suâ contentus vivit. Formosa est Rachel, sed sterilitate affligitur: Lia sæcunda est, sed formâ destituitur: Naaman locuples est, sed leprâ scaturit: potens est Augustus, sed liberis caret: formidandum se præbet Tiberius, sed unâ amicis caret: verbo, nullius,

quantumvis modici boni plena in hoc mundo & quieta possessio est. Potentiam Principum infestant rebelles; aulicorum gratia invidiæ patet; litteratos livor æmulatorum arrodit; divitum quietem fures perturbant; amantium voluptates corrivalium discordiæ intervertunt, nil aliud mundus est, quàm invidiæ, rixarum, periculorum, sollicitudinum, & angustiarum coagulum. Et nos in tantarum miseriæ loco morari diutius? Existimabat Seneca, naturam dolo ingenioso hominum circumvenisse, dum illum ratione privatum primò introduxit in mundum; si enim perspectam sibi mundi malignitatem ante ingressum habuisset, nullus sanè unquam adiecisset animum, eundem intrandi: *Nihil tam fallax*, inquit, *nihil*

Consil. ad Marc. c. 22.

bil tam infidiosum, quam vita humana, non me Hercule quisquam accepisset, nisi daretur insciis. Nos autem diuturnâ mundum experienciâ probè novimus, & tamen eidem arctissimè adhæremus. Ad Cælum! ad cælum! ô fideles mei! ad cælum! ad cælum! si corpore illuc ascendere necdum licet, saltem animo licebit: si illic præsentibus esse nondum datur, saltem mente eò adspirare concessum est. Sed quid agendum, ut ad locum tam excelsum possimus eluctari? nolite solliciti esse: mutuuum, si necesse sit, currum accipiam; non illum Medææ, aut Triptolemi, quid enim mihi cum fabulis? sed currum Eliæ. Nolite ta-

men timere, etsi igneus sit, Currus equorum igneorum: Ignæus quidem est; sed lucet solum ac fovet, non amburit. Ignæus autem sit, necesse est; non enim omne desiderium in cælum nos rapit, nisi quod fervet. Cum supra nubes paulatim levabimur, ac primum animæ in cælos ingressum videbimus, liquidissimâ voluptate animus perfundetur, ut D. Petro contigit, cum in Thaboræo vertice tenuem cælestis gloriæ radium intueretur: paulatim verò tanto gaudii torrente exundabimus, ut cum Paulo exclamare cogamur: dissolvite catenas, rumpite compedes, & vincula, quis me liberabit de corpore mortis huius? Attentas ergo dicenti aures præbete, & experiemini, quantum mihi, non dicendi facultate, sed argumenti magnitudine adpromittam.

II. Imaginetur sibi vestrûm aliquis, cui lubet, illum fatalis horæ articu-

R. P. Segneri Quadragesimale.

lum, quando à medicis conclamatus, terram cælo propediem permutabit, fractâque jam voce supremum dicet, valete genitores, consanguinei, amici! paradîsus me expectat, *in domum Domini ibimus.* Imaginetur sibi postea, spiritum, corporeis vinculis exsolutum, in paratum Prophetæ currum generoso sese saltu librare: ego me socium addam, & laxatis frænis, ac concitatis equis, volatu præpete in auras levabimur. O quale iter, quàm curiosum, unius horæ spatio emecendum nobis erit? illud nimirum, quod anhelavit Prophetæ Regius, dum præsentis vitæ calamitates futurorum gaudiorum spe solatus, sæpius ingeminavit: *videbo calos tuos, opera digitorum tuorum, Lunam & stellas, quas tu fundasti!* Transibimus ergo primò per omnes aëris regiones; infimam quidem ex reflexis solis radiis calidam; supremam ex vicinia sphæræ igneæ calidissimam; mediam autem, utrinque licet caloribus obsessam, admirandâ tamen antiperistasi nativum sibi frigus tuentem. In hisce regionibus vastissimam illam ventorum patriam admirabimur, & occultas irarum ac mutuæ discordiæ causas intelligemus, unde nimirum corpora subtilissima vim habeant, eradicandis silvis, diuturnis ædificiis, totique telluri concutiendâ parem. Videbimus miram genesin Iridis, quæ nubes tam spectiosè pingit; roris, quo flores lactantur; pluviarum, quæ campos & præta irrigant; nivium, quæ montium acumina dealbant; grandinum, quæ sementem & segetes depopulantur:

Pf. 8. 4.

Q

nec

Job. 33.
28.

Sapient.
1, 22.

nec ullus erit, qui insultantis more nobis, ut Jobo, exprobet; *nunquid ingressus es thesauros nivis, aut thesauros grandinis aspexisti?* Tum primum intelligemus, quid fuerint exhalationes illæ ingneæ, quæ sub Cometarum nomine tantos Principes terruerunt; quid ignes illi fatui, dracones volantes, stellæ cadentes, ignei exercitus, hostiliter inter se mutuo intra nubes collisi: cumque officinas illas ingrediemur, ubi fulgura, tonitura, & fulmina cuduntur, non opus erit longo studio; sed palam videbimus, fulgur non esse aliud, quàm ignem latè extensum, fulmen verò esse ignem arctè condensatum: tunc sciemus, cujus dexteræ impulsu excussa fulminis tela, *tanquam à bene curvato nubium arcu in locum certum ferantur*; tunc clarè dijudicabimus, an tonitru nil aliud sit, quàm titio in nube frigida subito extinctus, ut delitavit Anaxagoras, an verò vapor vehemens è nubibus elisus, ut Aristoteles censuit. Nec timendum est, ne rerum istarum aspectu terreamur; tunc enim omni turbine ac tempestate superiores, neque solliciti amplius erimus, ne vinea grandine aut domus fulmine feriat, neque possessiones nostræ undarum eluvione subsidant: timeat illi, qui in terris morantur auræ cœlisque injuriis obnoxii, nos verò omnem aëris regionem supergressi, innoxie intramus sphaeram ignis jam furentis, uti in terra velut in exilii loco solet, sed placidi ac tranquilli, velut in patria ac propriâ suâ sede constituti, Hæc omnia præ-

terveſti mirabimur, nos centum, viginti sex, sexcenta & triginta milliario- rum millia sine ullo lassitudinis sensu emensos, jamjamque vicinam lunæ sphaeram hilari vultu salutabimus.

III. Hæccine illa est, dicemus, quæ quondam tam parva mihi videbatur, nunc verò tam grandis apparet? En faciem illam admirandam, quæ tot fatigat ingenia, ac in ruborem dare solet, quod Planetam telluris vicinissimum assequi non possint. Jam tandem video, quid sint illæ maculæ, tantâ curiositate à criticis observatæ: jam tandem intelligo, unde lunæ eclipses & deliquia, unde incrementa, & imminutio, unde orbis plenus & cornutus, unde vultus toties mutatus ac discolor: unde tandem mira luminis & umbræ vicissitudo, quæ maximam quidem mortalibus utilitatem affert, aliam tamen ab ingratis mercedem non accipit, quàm inconstantia criminatorem. O fatui philosophi! qui alium sibi mundum in lunæ concavo fabricati sunt, divisum in planities, surgentem in montes, effusum in maria, expansum in plagas inhabitatas; nunquam miseris illa felicitas obtigit, ut huc conscendere, & errorem dediscere possent. Quanto multi pretio hanc sibi scientiam compararent, quâ ego modò polleo, ut penetrare possent occultos & admirandos influxus, qui hinc in terram derivantur, ac clarè nôssent, an luna reciprocantem continuo fluxu ac refluxu impellat oceanum; cur ipsa singulari sympathiâ

thiâ argentum potius in terræ visceribus gignat, quàm aurum ut sol, aut ferrum ut Mars, stannum ut Jupiter, plumbum ut Saturnus, cuprum ut Venus, argentum vivum, ut Mercurius, qui horum metallorum progenitores esse creduntur. Sic loquemur, Auditores, & stupore absorpti in vestro jam cælo vos esse credetis: sed eja, incitemus equos, altius, altius nobis migrandum est.

Superatâ Lunæ spherâ Mercurio propinquabimus, inde Veneri, nec diu in eorum contemplatione morati, ad Cælum solare properabimus, confecto jam quatuor millionum milliariorum itinere; tanta enim juxta Astrorum peritos à superficie terræ ad solem distantia est. Videbimus igitur molem, centies, sexagies sexies globo nostro terraqueo majorem, *gloriâ Domini plenam*, formosam, lucidam atque ornatam, quam sacræ paginæ ad exprimendam ejus magnitudinem *gigantis* nomine compellant, ad describendam verò pulchritudinem *sponsam* indignant. Videbimus, inquam, solem in quarta cælorum spherâ locatum, ac Principis instar in medio territorii sui residentem, suæque virtutis ac lucis radios quaqua-versum ita aptè dispensantem, ne aut vicinis nimium terram resolvat in cineres, aut nimium remotus gelu & frigore eandem constringat. Videbimus, illum cor mundi esse, unde vita in plantas, flores, herbas, arbores & animalia diffunditur; illum providere stellis, ordinare dies, dimetiri annos, stationes dividere, atque ut

Principem decet, non pigrum & immobilem, ut quidam Solem sibi finxit, sed strenuum, indefessum, & in subjectæ telluris beneficium semper inquietum, motu continuo circumgyrari: *lustrans omnia in circuitu*: adeo ut unius horæ spatio præter unum millionem centum sexaginta milliariorum millia conficiat, cursu tantò magis rapido, quantò magis alto, & elevato. Ad hunc aspectum exclamabitis, ubi est modò Eudoxus ille miserandus, cui si vel semel solem in tanta contueri vicinia, ejusque metiri magnitudinem, & observare motus licuisset, non horruisset ab ebullienti vapore vivus consumi: en ego hac voluptate perfruor omnis periculi securus! Indignabimini Democrito, Metrodoro, Euripidi, & Anaxagoræ, quorum primi Solem frustum ferri candentis, reliqui glebam auro illitam, in primi artificis despectum esse credebant. O Divinam majestatem, & magnitudinem! exclamabitis, qualis erit viva tua pulchritudo, si tantus, actalis in imagine mortua compares? Heu omnis mihi mora fastidiosa est, & una dies mille anni videntur, dum accedam vicinior, & Te contuear: *quando veniam & apparebo ante faciam Dei?* Agendum ergo celeriter reliquas spherâs volatu potius, quàm cursu permeemus. En vicini sedi Emphyreæ accedimus, sedi, inquam, illi, de qua David meus prædixit: *videbitur Dominus in gloria sua*. *Pf. 103, 1.*

V. Sed uno saltem oculi obtutu Martis, Jovis, & Saturni globum inspiciamus; per horum enim spherâs

transeundum est, eorumque magnitudine, influxu, & motu observato, cælum astringerem ingrediemur, quod ad mentem D. Augustini non ex eo, quòd motu careat, sed quòd solidissimum sit, *firmamentum* appellatur. Nullus dubito, quin locum tam amœnum Paradisum esse credatis: sed aberratis etiamnum procul ille adhuc, ac longius à firmamento distat, quàm terra à firmamento, & tamen hoc à terra, juxta peritorum calculum, centum & sexaginta millionum miliariorum intercapedine dividitur. Quid vobis inter hæc de vastissimo illo cæli sinu videtur, intra cujus amplitudinem stellarum fixarum statio est? *non deficientes, Ecclesiastico teste, non deficientes in vigiliis suis.* Hem iste locus est, quem Græcia superba suam dixit esse coloniam, dum stellas singulas crimini aliquo infames, certique Herois propriam sedem fecit. Amens certe est, qui sibi fingit, ibi morari Hercules, Perseos, Cepheos, Bootes, Andromedas & Ariadnas, ceterumque stellarum vulgus astronomis notum. Quin obstupescite temeritatem! in loco adeo delizioso, non solum aquilas & cignos, sed urfos etiam, & dracones posuere, fortassis ut hoc figmento Cæli horrorem & nauseam mortalium animis ingenerarent, pluresque in inferno pœnarum socios nanciscerentur. O quàm volupe erit, intueri purissimum illud aurum, sed nullâ mixtum ferriâ, ut est omne terrenum; illam crystallum, sed non fragilem, illam lucem, sed nunquam deficientem,

Movebitur tunc vobis fortassis curiositas, conjecto adhuc uno in terram obtutu, ejus elegantiam cum Cælesti comparare: sed ô quæ præcipitia, quæ distantia, quæ profunditas! tunc experiemini dictum illud Isaïæ: *oculi vestri cernent terram de longè.* Et ubi, dicetis, ubi locorum terra est, mea quondam habitatio? ubi domus mea, ubi penates, ubi villæ & suburbana? ubi chara patria? ubi es? ubi Italia, ubi Europa? heu non agnosco vos amplius; totum, quod video, mihi tenue punctum videtur: ô quàm spissa nox mortalibus incubat, si cum hac luce, cum hoc sereno cæli aspectu, quo perfruo, comparatur! Et tamen erat non nemo, erat, qui suadere ausus est, cæli possessionem periculo exponere, ut unum telluris palmum fundo meo adjicerem. O stulti, ô amentes! ad quid tantum laboris, ad dilatandos possessionum fines? *Punctum est, punctum est, in quo navigatis, in quo bellatis, in quo regna disponitis, punctum est:* angustus terræ circulus, cujus non modicam partem maria & flumina, montium juga, & vastæ solitudines occupant, magnitudinis vestræ theatrum est, Ibi, ibi æmulationes vestras & certamina exercetis, ibi gloria vestra constringitur, ibi felicitatis vestræ est meta, ibi animus vester arctatur, quasi cælestis magnitudinis incapax: ah sursum vos erigite! *Levate in excelsum oculos, & videte!* Nunquid nōstis, amplitudinem loci hujus mille & septendecim milliones, quingenta sexaginta duo millia, & quinquies

Ecc. 43.
11.

Seneca
quest.
nat. lib.

Isa. 40. 11.

1/a, 40.
21.
Apoc. 21
7.
quies centena millaria circuitu suo complecti? *Nunquid non scitis? nunquid non auditis?* Hæc omnia vestra sunt: *qui vicerit, possidebit hæc.* Vestra est hæc pulchra & vasta planities, vestrae sunt sphaerae, vestra sidera, quorum minimum telluris vestrae amplitudinem vigesies complectitur.

VI. Ita, si mea me non fallit opinio, exclamabimus, dum interea, peragrato Caelo stellifero, nonam ac decimam Caeli sphaeram, quæ Cælum crystallinum appellatur, permeabimus. E qua materia hi cæli constent, inter terræ Doctores tam controversa, sintne nimirum liquidi ad instar auræ, an verò solidi, & ut quondam amicus ille Jobi credebat, *tangam aure fusi*, id modò ad oculum nobis patebit. Posteaquam verò ad primum mobile, ut vocant, accesserimus, ô quanto cum gaudio mensuram, ordinem, & sapientissimas ordinatissimi hujus motus leges spectabimus! tunc videbimus veterum Ægyptiorum, Chaldaeorum, atque Græcorum errorem, qui cælos animatos, & non aliter ac corpora nostra, vivente quadam animâ instructos somniabant. Ridebitis Origenem, qui simili errore abreptus stellas virtutis & vitii, defectus & perfectionis fecit capaces. Ibi agnoscetis, an motus iste à sola DEI voluntate & nutu dependeat, uti placuit Alberto magno, an verò Angelicarum mentium directione nitatur, ut visum est Doctori Angelico, majori discipulo suomet magistro; ibi intelligetis, an uno mo-

vente rotentur sidera, an verò pluribus; summâ denique voluptate percipietis, an cælorum motus Harmonicum illud concentum efficiant, Pythagoricis probatum, negatum tamen à Peripateticis, qui dedignabantur concedere, quod aurium testimonio nunquam licuit explorare.

VII. Quanquam si vel Sirenes ibi inveniretis, à Platone somnias, scio, omnes earum blanditias nec ad momentum vos à cursu vestro retardaturas; meliora cantica, concentus nobilior, deliciae meliores vos manent. Eja lætaminì, ecce Paradisum oculis contingimus; Superi! cursu concito properemus, *festinemus ingredi in illam requiem.* Non jam Italiam, Italiam inclamabo fidelissimus vester Achates; sed ecce Empyrium! Empyrium! cuius desiderio anhelì, *super flumina Babylonis*, quondam inter planctus & suspiria confedistis. Ecce Empyrium, viventium patria, deliciosum refugium afflictorum, naufragorum portus auspiciatissimus, *ecce tabernaculum Dei cum hominibus!* Ecce, ecce, an non pulchrum & concinnum satis? Certè quidquid in aliis cælis formosum, admirandum, lucidum vidistis, sedis Empyriæ intuitu evanescit, haud aliter quàm lux cindela ad solis ortum: quo enim alio fine tam distinctè & singillatim eorum vobis pulchritudinem declaravi, quàm ut inde discatis, qualis civitas ipsa futura sit, cuius suburbana, & primi aditus tam elegantes & pulchri sunt? Ne ergo vos pigeat, mentem mihi advertere, nec ullus vestrum me

Ad Hebr.
8. 11.

Pf. 136. 1.

accuser; quòd tempus inutili hypotyposi frustra consumpserim: ego non iacturam, sed lucrum me fecisse existimo; si enim tanta est opulentia, tantusque ornatus earum partium, quas Beati visum instar mapalium despiciunt, & pedibus subjectas conculcant, quanam illa erunt conclavia, ubi residebunt? quis aularum ambitus, ubi inambulabunt? quæ hortorum deliciae, ubi animos relaxabunt? si tanta est pavimenti elegantia, quanta erit laquearis, camerarum, & fornicum? qualis erit aulaeorum, & peristromatum? an non Deus stationem omnium pulcherrimam amicis suis reservaverit, Petro pro se cruci affixo, Paulo capite plexo, & reliquæ Martyrum turmae, qui Dei amore se ipsos ad mortem usque odio persecuti sunt?

Apoc. 12. Non dlexerunt animas suas uque ad mortem. Si tam magnifica sunt illa, quæ in terris inimicis suis utenda fruenda indulget, Neronibus nimirum, Diocletianis, Deciis, & Caracallis? Quàm magnifica, quàm magnifica, exclamare licet cum S. Eucharzio, Epist. 1. quàm magnifica fulgebit perpetuis parant. formarebus, cum sit nunc tam speciosa perituris?

VIII. Interea videbimus civitatem illam maiestate eximiam, inexplicabili operis symmetriâ fabricatam, locoque totius mundi maximè excelsa, nitido & puro sitam: ejus vastitas nullâ milliarium scalâ mensurari potest, ut ait Jeremias, *si mensurari poterint cali sursum*: omnis crystalus diaphanæ murorum transparentię cedit, nec gemmæ eorum pulchritu-

dini conferri possunt. Quadratam eam scripsit divus Joannes, qui Ichthyographiam illius in Apocalypsi sua, quasi carbone in charta expressam habet. Si fabricæ artificium consideres, superare videtur materiam; si materiem contempleris, dices omni arte nobilior, Hæc enim verò est urbs absolutæ pulchritudinis: *Civitas perfecti decoris*. Duodecim vastæ magnitudinis portæ è totidem margaritis constructæ aditum præbent: *duodecim portæ, duodecim margaritæ*. Superi! quæ scalpri elegantia? quæ magnificentia fabricæ? quæ majestas aspectus? *Quàm pulchra Tabernacula Jacob; & tentoria tua Israel? verè non est hic aliud nisi domus Dei! Quin ergo alacres curru desilimus, ac fores pulsamus, ut audiamur? Attollite portas*. Sed ecce per patentes sponte paradisi portas angelicarum mentium chorus obviam procedit, qui festivâ musicorum organorum symphoniam, & canoro vocum concentu insonabunt: *intra in gaudium Domini tui!* ut primâ istâ officiosæ salutationis formulâ futuræ beatitudinis magnitudinem designent, quæ usquequaque infinita est, & omni ex parte immensa, atque adeo, ut observavit Anselmus, cum gaudium instar oceani vastissimum in nos intrare non possit, nos gaudio immergamur.

IX. Sed ego jam functus officio meo, melioribus vos ductoribus committo, Auditores, quos video Angelorum consortio jam frui: quid posthac in Paradiso visuri, quid acturi sitis, id enim verò me latet: satis mihi

mihi est, vos ad ejusdem limina statuisse; reliqua à capto meo nimium
 1. Cor. 2. quantum remota sunt: *nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus iis, qui diligunt illum.* Et quid ego, tam tenui cælestium rerum notitiâ tinctus, de Cælo dicere præsumam? Illud solum scio, ingressuros vos terram novam, à cujus finibus omnis umbra doloris exulat; nulla ibi nox aut caligo, quæ terreat; non calor; qui adurat; non gelu, quod affligat: oculi, quidquid amœnum & elegans; aures, quidquid harmonicum & suave; nares, quidquid odore gratum; palatum, quidquid dulce ac sapidum; tactus, quidquid delicatum & blandum cogitari potest, percipiet: corpus claritate solem, agilitate auras, subtilitate ignem, robore adamantem superabit. Quidquid in singulis hominis ætatibus perfectionis est, complectentur Beati; candorem suum pueritia, vivacitatem juvenia, robur ætas virilis, & majestatem senectus contribuet. Ibi nationum omnium linguis promptissimè loquemini; omnium temporum gesta & historiarum monumenta callebitis; gratiarum, & charitum lepore affluetis; omnium vocum varietate cantabitis; quidquid mens & animus unquam specularus est, penetrabitis, & si his majora dixerò, nihil tamen dixerò: si enim non longè ampliora ibi invenirentur, quomodo, Paulus dixisset, ea omnem linguæ humanæ mentisque facultatem transcendere? *Arcana verba, quæ non licet homini loqui.* Hæc autem, quæ

recensui, ex omnibus pulpitis personant, penicillis exprimuntur, libris vulgantur, suntque rudissimæ etiam plebi notissima ac decantata: atque adeo arcana non sunt. Aperiam ergo, quid velut per somnium credam futuram, quando inter Angelorum amicissimos complexus paradisi limen primum subibitis. Ducent vos illi per viam aurostratam ad thronum divinum; prius autem diversas Beatorum sedes ac mansiones, Apostolis à Christo promissas vobis monstrabunt; monebunt tamen, hanc sedium diversitatem nullam movere inter inquilinos discordiam; omnes enim, arctissimo charitatis nexu conjuncti, de singulorum felicitate, veluti propriâ, gaudent: est ibi multitudo absque confusione, excellentia gradus & dignitatis absque fastu, ordo inferior absque æmulatione, nec inæqualitas amicitiam solvit; cum enim ibi gratia naturæ dominetur, fratrum nullus aut desiderat, aut desiderare potest majorem hæreditatis portionem, quàm à Patre taxatam. Verbo imperturbata ibi viget concordia, pax summa, summusque animorum consensus: *sedebit populus in pulchritudine pacis;* hominum inter & DEUM, inferiores inter & superiores, corpus inter & animam, appetitum inter & rationem, ita vestri comites & illustres conductores Angeli in via vobis loquentur, cum in dictorum confirmationem videbitis, in adventum vestrum beatorum agmina certatim effusa, inter festivas gratulationes, ac lætissimos applausus, non aliter ac olim

ter-

terrestris Hierosolymæ cives in occursum Davidis ruerunt, cum à celebri gigantis triumpho gloriosus rediret. Et quale, obsecro, vobis gaudium erit, si inter hæc Beatorum turmas in veterem charumque amicum, jam diu ante vos fato functum, felici sorte incidetis? inexplicabili certè lætitiæ sensu in eorum amplexus & oscula rueris, æterno jam eorum confortio læti, quorum brevem absentiam tantis quondam lamentis prosequabamini. O sponse mi dulcissime! exclamabit vidua: ô mater charissima! dicet filius: verène te video, an mei mihi oculi illudunt? Et tu amicorum meorum intime atque suavissime, ô quàm te video diversum, & pulchriorem ab illo, quem olim amisi? meministi ne adhuc, quàm sollicitè olim in vita mortali inter nos contulerimus, quid totâ nobis æternitate futurum esset? ecce nos in præsentiarum arctissimè unitos, & indissolubili nexu conjunctos absque ullo metu, ne quidquam deinceps nos separet: *sic semper cum Domino erimus.* Nec minori, credite mihi, Auditores, exultabitis gaudio, si inter hæc Sanctorum agmina illos videbitis, quos, velut salutis vestræ Patronos singulari quondam affectu coluistis; si videritis Divum Dominicum, Franciscum & Josephum; si Antonium Paduanum, Philippum Nerium, aliòsque, quorum Aras toties frequentastis, quos jejuniis aliisque piis operibus venerati estis, quorum laudes calamo & libris vulgastis, quorum cultum magno zelo promovistis, quorum glo-

1. ad
Thessal.
4.

riæ & venerationi vos totos consecrastis. Si enim Titum Livium vidisset, uberem suorum laborum ac incommodorum mercedem esse censuerunt, quos è remotis orbis partibus ejus videndi curiositas traxit, quid erit, videre in cæli gloriam Petrum Apostolorum Principem, Paulum gentium Doctorem, Thomam scholarum Oraculum, Hieronymum, Augustinum, Chrysostomum, cum aliis familiariter agere, illudque Jobi usurpare posse: *Auditu auris audivi te; Job. 42.1. nunc autem oculus meus videt te?* Forsan eorum pedibus obsequiosi ac venerabundi vos advolvere tentabitis; sed illi hoc obsequium blandè recusabunt, vosque non jam amplius devotos sibi clientes, sed municipes, contubernales, & socios compellabunt: *jam non estis, ut quondam, ad Eph. 2.19. hospites & advena, sed cives Sanctorum, quòdque reliqua longè excedit, domestici Dei.*

X. Inter hæc supremo paulatim Divinitatis folio vicini accedetis, & postquam cum tenerrimo reverentiæ sensu ad Ejus dexteram JESUM Salvatorem, ad lævam verò Virgineam Ejus Matrem videritis, exortum subito, mentique vestræ potentissimè illapsum gloriæ lumen vos confortabit, & videbitis. O superi! quæ visio? videbitis splendoris abyssum, Majestatis theatrum, centrum omnis gloriæ, DEUM ipsum: *videbitis eum, sicuti est.* Et quid sibi, ô Christiane? quid sibi vult: *DEUM videbitis?* quis mihi mentem acuet, quis linguam purgabit, ut vel modicè explicem,

cem, quid sit, DEUM videre? Illum, illum videbitis, qui sibi soli sufficiens, totâ vixit æternitate, nemini cognitus, omnique creato consortio destitutus, nec tamen minùs beatus, quia solus, nec gloriosus minùs, quia absconditus. Illum videbitis, qui est beatitudo perfecta creaturarum omnium. Illum videbitis, qui omnibus dat esse, à nemine accipit; qui omnibus dat vitam, nemo ipsi; qui omnibus dat robur & vires, ipse nullius indigus. Illum videbitis, qui remotissimè à vobis distat, & tamen vicinissimus est; illum, qui nullo loco constringitur, & ubique præsens; illum, qui nullam percurrit ætatem, & tamen omnibus seculis convixit. Nolite arbitrari, vos DEUM videndo visuros quidquam eorum, quæ modò extra ipsum videtis; ista enim creata sunt, Ille increatus; hæc commixta materiæ, simplicissimus Ille; hæc ab alieno influxu dependent, ipse absolutissimus est; hæc certis arcuata limitibus, Ille infinitus; hæc caduca, Immortalis ille; ista defectuosa, Ille perfectus; quidquid tamen extra Illum videtis, in Illo clarissimè intuebitur. Videbitis illum operantem in omnibus, absque defatigatione; omnia in illo contenta per eminentiam, non per proprietatem; in illo videbitis, quidquid pulchri relucet in sole, quidquid placet in stellis, quod blandum arridet in Iride, quod rapit in floribus, quod recreat in fontibus, quod sapit in cibis, quod delectat in sono; nihil tamen horum est ipse, non Har-

R. P. Segneri Quadragesimale.

monia, non cibus, non fons, non flos, non stella, non sol. In illo rerum omnium perfectiones, nullius tamen rei esse, quia nihil defectuosum, videbitis: in illo videbitis candorem, sed nullâ tinctum maculâ; pulchritudinem, nulli obnoxiam mutationi; potentiam, nulli æmulo subjectam; scientiam, à nullius magisterio pendentem; bonitatem, nullis corruptam cupiditatibus; substantiam, sed sine accidentibus; vitam, sed nulla morte finiendam. Quid ampliùs? DEUM videbitis. O vos beatos milites! DEUM videbitis, *videbitis, videbitis eum, sicuti est.* O si videre vobis modò liceret statum animi vestri ad primum Deitatis aspectum? quæ amoris deliquia sentiretis, quæ charitatis incendia, quos raptus & extases, quas dulcedines? Tunc enim verò prono corpore, & demississimâ animi reverentiâ Majestatem illam adorabitis, ac velut tanto bono penitus indigni, in planctus, suspiria aliosque inter mortales consuetos affectus prorumpere voletis; sed id jam vobis minimè permittetur: *non audietur ultra vox fletus & vox clamoris;* DEUS ipse manu propriâ lacrimas vestras ad ultimam usque stillam absterget: *auferet Dominus lachrimam ab omni facie;* nec gemitus, nec luctus, nec lamenta supererunt; unico enim DEI intuitu angustia veteres æternâ oblivione delebuntur: *oblivioni tradita sunt angustia priores.* Non affliget vos tunc acerba præteritorum dolorum memoria; non jejuniorum,

R

fla-

flagrorum, aliarumque austeritatum recordatio; id unum choro unanimi intonabunt Beati omnes: *letari sumus pro diebus, quibus nos humiliastis, annis, quibus vidimus mala.* Ecce non dicunt, se sustinuisse mala, sed vidisse tantum: *vidimus mala, vidimus mala!* quia probè agnoscunt, omnia Martyrum tormenta, cruces, carastas, equuleos, somnium duntaxat fuisse, si voluptatibus, quæ consecutæ sunt, comparentur.

XI. Sed scire forsitan ex me desideratis, in quosnam tunc animi sensus, affectus & verba ad tanti boni aspectum prorupturi sitis. Sed nolite me percontari, auditores; id enim me ignorare, candidè fateor; quamquam probè noverim, quid pro me ipso dicendum paraverim, cum felix illa hora illucescet, quâ ad tantæ gloriæ possessionem admittar: quam primum ad amplexum pedum illorum, & faciei aspectum pertingam, *Job. 23.3. & veniam usque ad solium ejus;* dicam DEO meo, nimiam omnino fuisse suam erga me bonitatem, quâ me creaturam vilissimam salvare dignatus est, æternis potius flammis, quàm tanto bono dignissimum; hunc esse unicè ejus favorem & beneficium, quòd citra omne meum meritum, ad Gloriam me destinaverit: *Psal. 17. 10. saluum me fecit, quoniam voluit me;* hoc ipsum tamen summo mihi gaudio esse, nec tam charam mihi fore beatitudinem meam, si illam meis potius meritis, quàm Divino favori deberem; sic enim crescere meum in DEUM amorem, & gaudium es-

se plenum. Dicam Deo, mensuram & objectum gaudii, quod sentio ex visione beata, non esse propriam meam felicitatem, sed Eam, quâ Ipsum beatum esse video: paratum me esse, millies pati inferni pœnas, & æternum privari deliciosissimâ Ipsius visione, si id vel ad minimum Divinæ gloriæ augmentum cederet. Hæc & centum alia paravi dicenda, si quando momentum illud fortunatum advenerit, ut de facie illum videam, atque *in eandem cum DEO imaginem transformatum* me esse experiar, unum aliquid per amorem factus cum DEO, ita ut Ego DEUS, & DEUS ego esse videatur, quemadmodum ferrum ignitum (quæ est similitudo D. Thomæ) unum aliquid cum igne evadit, ita ut ferrum videatur esse ignis, & ignis ferrum. Sed quid somnio miser? quid delirat animus imaginatione futuræ felicitatis, velut extasi, abreptus? anne unquam mihi licebit, ad tanti boni fruitionem admitti? hicne spiritus, hæc caro & hæc ossa Deum intuebuntur? *Regem in decore suo videbunt oculi mei?* Et quando tandem, ah! quando veniet hæc hora? O gravia nimis & importuna vincula, ac compedes, quæ constrictam tenent animam meam! O quando tandem rumpemini, ut ad contemplandum DEUM meum, non aliter ac ignis ad spheram sibi naturalem, vel sagitta ad metam liberè avolem? ô vitam nimium diuturnam! ô mortem lentam, & morosam! *quis me liberabit de corpore mortis hujus?* *Ad Rom. 7.*

hujus? O montes & valles, O campi & silvæ, tædet vos diutius intueri. Quid enim me delectet in terra, si illa cogito, quæ me manent in cælo? Non jam vobis invideo vestras opes, ô Principes! vestras lauros, ô milites! vestram scientiam, ô litterati! vestras voluptates, ô amantes! vestros thesauros, ô avari! Utimini, fruimini; non invideo: Paradisus, Paradisus! Melior est dies una in atriis Domini super millia, Unicum beatitudinis momentum, non jam dicam intra intimos Sanctuarii recessus, sed ad limina tantum, in atriis Domini, in atriis, unicum tale momentum plus liquidissimæ voluptatis affert, quàm quicquid omnes simul mortales à mundi primordio ad finem usque degustant. O fortunatum animæ in gloriam ingressum! ô diem lætitiæ, diem triumphi! Insignis dies solennitatis meæ! sed quò magis affectibus meis indulgeo, eò magis implicari & longius abripi me video; si ve in corpore, nescio, si ve extra corpus. Abrumpo igitur sermonis filum, atque illud duntaxat vobis inclamo: terram ac terrena sibi habeat, qui iis delectatur; qui autem beatus esse desiderat, ad cælum! ad cælum tendat! illuc, illuc anhelet; ad cælum! ad cælum! quæ sursum sunt querite, quæ sursum sunt, sapite, non quæ super terram.

PARS ALTERA.

XII. **O**Mne quidem studium, atque animi vires in id hætenus impendi, Auditores, ut primum animæ in gloriam ingressum vivis coloribus exprimerem; video tamen,

nimiùm quantum me à prima idæa aberrasse, nec Eclypon meum prototypo respondere. Exechiel in argilla & cocto latere terrestrem olim Sionem delineavit; sed ego, ô me fatuum! ausu magis temerario abreptus, cælestem vobis Hierosolymam descripsi: quàm rudis & imperfecta sit artis meæ opera, nemo non videt; imperito nimiùm penicillo sum usus, non diffiteor, nec opus est, ut illud mihi exprobretis: hæc tamen ipsa imperitia ad scopum meum aptissimè servit, facitque, ut, cùm malè locutus sim, melius perorem, & cùm pauca dixerim, plura concludam. Novi perbene, me nec umbram eorum bonorum attigisse, quibus beati in cælis fruuntur; fingite tamen, nil aliud ibi inveniri, quàm quod proposui; an non hoc solum vestro labore dignissimum, & quocunque pretio comparandum censetis? quanto ergo magis, cùm incomparabiliter majora sint illa bona, imò tanta, ut, etsi multa de iis dixerò, nihil tamen me dixisse profitear. Id unum igitur dubiū relinqui posset, an bonum illud, quod adumbravi, nostrum conatum ac studium mereatur. Sed, ecce? unico Divi Chrysostomi argumento id demonstrabo. Edicite, si omnibus & singulis, quotquot vestrum senio & ætate confecti sunt, hodie promitterem, me rugosam eorum frontem explicaturum, canas è vertice nives pulsurum, primævum juvenæ florem, & exhaustum corporis robur redditurum, ut mille annorum decursu formosi, sani, & vegeti vivatis: quàm liberale præmium mihi decerneretis?

R 2

Me-

Memini, me de quodam Æsone audi-
re, illum spe juventutis recuperanda
non recusasse, bullienti ahenō & ar-
denti sulphure mergi, suūque ju-
gulum Medææ cultro secandum præ-
buisse, quæ misero seni persuasit, se
exhausto senili ac languido sanguine,
juvenilem illi ac recentem reddituram.
Sed quid opus est fabulis? an non
quotidie videmus, quantum mortali-
um plurimi sustineant, ut vel unum
annum vitæ suæ adjiciant? an non pre-
tiosam illis mercedem statuunt, qui
ferro in eos seviunt, candentes laminas
admovent, pharmaca amara propi-
nant, & medicatos liquores ad nause-
am ingerunt? Quid non Antigonus
Archiatro suo Erisistrato donavit?
quid non Phalaris medico Policleti?
nunquid notorium est, celebrem il-
lum Galliarum Regem Ludovicum
Undecimum sanitatis amore, medico
suo in menses singulos decem scutato-
rum millia dedisse, quamvis ab illo nil
nisi cruciatus & tormenta in dies acci-
peret? Quid ergo sperare non possem,
si pulsus senectutis incommodis, ætatem
floridam conferre vobis possem? ad
omnem vos nutum promptos experi-
rer; inimico, si juberem, veniam dare-
tis, à blasphemis abstinere, prava
confortia vitaretis, imò, si Chrysosto-
mo fides est, Sanctorum vitam vivere-
tis: *Nihil est, inquit, quod pro hac
promissione non eligeres, tam facere,
quàm pati.* Sed nunquid in Cælo pro-
misi vobis juventam semper floridam,
immortalem, æternam? & hanc indu-
bitatò? *Renovabitur ut aquila ju-
ventus tua.* Hoc ergo satis esse debe-

psal.
102, 3.

ret, ut nullus vos à virtutis studio la-
bor, nulla doloris acerbitas absterre-
ret. Sed nunquid vobis his majora pro-
misi? tot ac tantorum colorum obtu-
tum, tantarum dominium regionum,
tantorum Heroum consortium, tan-
tam deliciarum varietatem, scientia-
rum copiam, tantarum dotum orna-
menta, & adhuc omnia claram Dei vi-
sionem, quæ una, & sola cordi vestro
replendo, & satiando par est: *Erit 1. Cor. 13.
omnia in omnibus.* Fierine ergo po-
test, ut tanti spes lucris à vobis obtinere
non possit, quod longè minoris exspe-
ctatio obtineret? Sed quid dubito,
num fieri id possit, cum videam, modò
id fieri? Video enim, bona terrena,
tantò cælestibus inferiora, *meraque Eccli.
mendacia*, uti illa Ecclesiasticus ap-
pellat, æstimari, quæri, & quocun-
que pretio comparari, cælestia verò
contemni ac negligi, paradisi jactura
omnium nobis vilissima est. Si necesse
est, aut cælum aut pecuniam perdere;
perdatur cælum! si aut fæmina, aut
paradisus repudiandus est: repudietur
paradisus! si aut cælo aut honore ca-
rendum; careatur cælo! Edicite,
quæso, Auditores, si mercator divi-
tem ex Indiis onerariam reducat, at-
que alto in mari periculosa tempestate
obruatur; nunquid omni curâ & stu-
dio mercibus consulit, easque salvas
esse cupit? Si verò ventorum furia,
navigii quassatio, fluctuum assultus,
Epibatarum clamores, & præsentia-
neum mortis periculum ad mercium
jacturam eum adigunt; quid obsecro
facit? an ille forsan pretiosissima quæ-
que primò ejiçit? minimè profectò:
quid

quid ergò? vultu pallido, & manu tremulâ à vilioribus orditur; primò capsam pannis oneratam protrahit, & in undas præcipitat; mox ingravescente tempestate, cistam serico gravem arripit, & in mare projicit; si necdum ponunt undarum furia, cedo alteram, inquit, aromatibus onustam, & hanc quoque fluctibus consecrat. Superest theca pretiosissimis gemis instructa; ad hujus jacturam resolvere se neutiquam potest. Interea tamen mare infremit, cælum immugit, & prædam exposcit: renitens ille negat, & pernegat, abscondit gemas, & secretissimo studio occultit; sed nautæ illas deprehendunt, & suis è latebris protractas demergi jubent: hîc enim verò mercator arreptum manibus thesaurum, cordi applicat, humectat lachrymis, & ad oram navigii acclinatus, semel atque iterum brachiis extra navim protensis, illum fluctibus parat injicere, mox pœnitentiâ ductus retrahit manum, mavultque cum gemmis perire, quàm absque illis vivere. Ita, ita comparatos vos volo, Auditores! nulla debet esse ærumna tam gravis, nulla persecutio tã vehemens, ut paradisi jacturam facere decernatis; immensum enim ejus est pretium, *Omne desiderabile non potest ei comparari*; omnem divitiarum opulentiam, omne voluptatem dignitatum, honoris & vitæ pretium antecellit, atq; ideo, ut rectè dixit Augustinus, *acquiri potest, estimari non potest*. Cur ergo tam multi sunt, qui salutis negotium in postremas curas ablegant! Salvus & illæsus sit honor, inquit, salva sint fortunæ bona, salva

vindictæ cupido, salva amicitia & sanguinis jura, salva animi relaxamenta; de paradiso postea cogitabimus, noxarum Exomologesin aliàs obibimus, ad Deum alio tempore convertemur; erit adhuc occasio, cum abjecta animæ bona è fluctibus extrahere & in tuto collocare licebit. O cæcitatem! Stultitiam! amentiam! O Paradisum incognitum, neglectum à mortalibus, & conculcatum! Quis credat, tantos reperiri, *qui oculos suos statuerunt* *Pf. 16, 11.* *declinare in terram?* Ita enim vero, *statuerunt*, decreverunt; brutorum instar animalium oculos de terra non levant, adeo illam deperierunt; terram cogitant, de illa loquuntur, pro illa laborant. An & nos horum numero aggregari volumus? Ah avertat Deus hanc à nobis dementiam! Ad paradisum, ad paradisum! Statuamus ex hoc momento, mundo libellum repudii dare, & ad cælum conversi exclamemus, *Gloriosa*, quis enim negare audeat? *gloriosa dicta sunt de te*, *Pf. 86, 2.* *Civitas Dei!* Sed, heu! tardè nimium gloriosa hæc, quæ de te dicta sunt, cognovi: turpiter hætenus terræ te postposui; sed agnosco, & deprecor hanc injuriam, quam luminis & notitiæ defectu in te admisi. Post hac autem quis à te me avellet? *An tribulatio?* sola tuæ memoria suavem *Rom. 8.* illam mihi reddet. *An angustia?* Spes *25.* futurorum me solabitur. *An fames?* Hanc tuæ expectatio condiet. *An nuditas?* Hanc tu blandissimè fovebis. *An periculum?* Tu mihi tutissimum eris asylum. *An persecutio?* Tu triumphare me docebis. *An gladius?*

Rom. 8.
28.

dius? Sed nulla me arma ab optata patria arcebunt; tu ferri horrorem in aurum, mucronem in radios, aciem in sertum commutabis. *Non sunt condigna passiones huius temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis!* in nobis, inquam, quia futura gloria non erit extra nos, sicut vana mundi gloria, sed intra nos: *Revelabitur in nobis.* Te igitur diu noctu-

que suspirabo, cum mihi necdum te frui liceat; Tibi mentem meam dedico, tibi cor depono, & animam consecro. O me fortunatum, si me recipias; quodsi illud impetrare necdum possum, lubens quidem acquiescam in loco peregrinationis meæ; non alio tamen fine, quam ut omnibus innotescat, Deum verè dixisse per Isaiam, *E-* *lecti mei non laborabunt frustra.*

SERMO UNDECIMUS.

DIE LUNÆ POST SECUNDAM DOMINICAM.

Quæretis me, & in peccato vestro moriemini.
Joan. 8.

I. Ntiqui moris est, ut cum mutuae pacis fœdera tractantur, offendenti munus sit, eam petere ab offenso, non verò offensi, ut offerat offendentis. Ita Benadad Rex Syriæ, cum Achabo Israël Regi reconciliari desideraret, quem motis prius in ipsum armis irritaverat, Procerum suorum nonnullos misit, qui sacco induti, & cinere caput aspersi ad pedes offensi Principis se abjecerunt, & Regis sui nomine veniam supplices poposcerunt. Diverso prorsus modo vobiscum hodie agi video, Auditores: dicite enim, num Deus vos, an vos Deum offendistis? extra dubium est, vos esse, qui frequentibus illum injuriis læsistis, nec perfunctorie tantum,

sed multifariam, cogitatu, verbis & opere: rationi ergo contentaneum foret, primos vos, missis caduceatoribus concordiae fœdera rogare. Sed ecce Deus ipse me, licet indignissimum suum Ministrum, ad hoc negotium vobiscum tractandum ablegat, quasi verò ille reus, vos læsi essetis: dumque vestram hinc frequentiam, vestrum fervorem, & poenitentis animi signa considero, omnino mihi persuadeo, vos ad pacem cum Deo ineundam esse paratos, eamque conclusam jam esse: quia tamen contumaces & obstinati deesse nunquam solent, qui opportunas reconciliationis occasiones negligunt, ac negotium istud temerarie procrastinare audent, ideo ex Christi imperio dedocere vos jubeor errorem hunc grayissimum, ac palam denun-